

Uchwała Nr LVIII/758/2018
Rady Miasta Kalisza
z dnia 27 września 2018 roku

w sprawie ustanowienia roku 2019 w Kaliszu Rokiem Tadeusza Kulisiewicza.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i 18, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r., poz. 994) oraz art.1 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 862) uchwała się, co następuje:

§1.

W roku 2019 przypada 120. rocznica urodzin jednego z najbardziej znanych artystów kaliskich, wybitnego grafika i rysownika, Honorowego Obywatela Miasta Kalisza profesora Tadeusza Kulisiewicza. Pragnąc oddać hołd Twórcy, który wpisał się na trwałe do historii plastyki polskiej, żołnierza walczącego na frontach wojny polsko – bolszewickiej, Rada Miasta Kalisza **ustanawia Rok 2019 w Kaliszu Rokiem Tadeusza Kulisiewicza.**

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Kalisza
/.../
Andrzej Plichta

Uzasadnienie
do Uchwały Nr LVIII/758/2018 Rady Miasta Kalisza
z dnia 27 września 2018 roku
w sprawie ustanowienia roku 2019 w Kaliszu Rokiem Tadeusza Kulisiewicza.

Z inicjatywą upamiętnienia postaci i dokonań Tadeusza Kulisiewicza i symbolicznego zadedykowania przyszłego roku temu wielkiemu Twórcy wystąpił do władz samorządowych prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Walczak, Prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W liście, adresowanym do Prezydenta Miasta Kalisza i Przewodniczącego Rady Miasta, czytamy m.in. „(...) przypomnienie postaci znakomitego artysty, tak mocno związanego z Kaliszem, a także jego dorobku twórczego, obecnego również w placówkach kultury naszego miasta, stanie się ważnym elementem promocji Kalisza i to zarówno w kontekście historycznym jak i współczesnym”.

Profesor Tadeusz Kulisiewicz urodził się 13 listopada 1899 roku w Kaliszu w rodzinie rzemieślniczej. Naukę pobierał w naszym mieście, najpierw w szkole powszechnej prowadzonej w klasztorze ojców Franciszkanów, a następnie w Szkole Handlowej, która po I wojnie światowej, po odzyskaniu przez Polskę Niepodległości, przemianowana została na Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki. W okresie szkolnym, należał do drużyny harcerskiej, a wśród skautów wyróżniał się umiejętnością rysowania map terenowych.

Konflikt zbrojny Rzeczypospolitej z Rosją sowiecką, wszczęte w lutym 1919 roku walki zbrojne, pociągnęły młodych ludzi do zasilenia szeregów armii polskiej. Również Tadeusz Kulisiewicz przerwał naukę, aby w listopadzie 1919 roku wstąpić do wojska i wziąć udział w toczącej się wojnie. Po roku wrócił do Kalisza, gdzie ukończył Gimnazjum.

Kolejne etapy nauki to: Państwowa Szkoła Sztuki Zdobniczej w Poznaniu (1921-1922) i Szkoła Sztuk Pięknych w Warszawie. Jako wolny słuchacz tej uczelni (1923), a następnie student (1924-1927) szlifował umiejętności i rozwijał talent pod okiem wybitnych artystów – pedagogów. Ze względu na stan zdrowia, a także trudną sytuację materialną, zmuszony był do przerwania nauki akademickiej (urlop), a zdolności rysownicze rozwijał indywidualnie przebywając w majątku w Dziebądowie.

Litografie Tadeusza Kulisiewicza, pochodzące ze zbioru „Stary Kalisz” (1922) wykorzystane zostały do zilustrowania pierwszego pionierskiego przewodnika po naszym mieście. Było to wydawnictwo pt. „Kalisz i jego okolica” Maryli Szychówny z 1927 roku. Umieszczono je także w „Kaliskiej jednodniówce listopadowej”, wydanej z okazji 10. rocznicy odzyskania Niepodległości.

Już w okresie studenckim, zdobywał T. Kulisiewicz uznanie i opinię wybitnie uzdolnionego plastyka. Jak podają wnioskodawcy w załączonym życiorysie Tadeusza Kulisiewicza, *najwyższa jakość techniczna połączona z oryginalnym sposobem „opisywania” świata staną się znakiem rozpoznawczym twórczości kaliszana.*

Będąc studentem w 1926 r., dołączył T. Kulisiewicz do prestiżowego kręgu Stowarzyszenia Polskich Artystów Grafików „Ryt”. Wraz z innymi, pod znakiem „Rytu” zaczął prezentować swoje prace na wystawach krajowych i zagranicznych. Okres ten to również narodziny fascynacji artystycznej młodego twórcy Szlembarkiem – wioską położoną w Gorcach. Do Szlembarka powracał później wielokrotnie, ateczka jego prac wzbogacała się po tych wizytach o kolejne. Nazwa osady to również tytuł pierwszego nagrodzonego cyklu drzeworytów. Kolejne zbiory: „Bacówka”, „Metody”, „Wieś w Gorcach”, „Rysunki szlembarskie” pochodzące z lat 30-tych XX wieku oraz zdobyte laury, w tym m.in. nagrody na I i II Międzynarodowej Wystawie Drzeworytów w Warszawie (1933 i 1937), umacniały pozycję T. Kulisiewicza wśród twórców sztuki polskiej. W 1937 roku Artysta udał się w wielomiesięczną podróż po krajach i muzeach zachodniej Europy, a umożliwiły mu to nagrody: Funduszu Kultury Narodowej i Miasta Łodzi. Był

to etap niezwykle istotny dla rozwoju osobistego i dalszej twórczości. W ww. czasie, działalność plastyczną godził T. Kulisiewicz z aktywnością pedagogiczną w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie.

Nie tylko Szlembark ukochał Tadeusz Kulisiewicz miłością na „całe życie”. Również rodzinne miasto Kalisz - pozostało mu bliskie i drogie. Często tutaj powracał. Utrzymywał kontakt z rodzinami inż. Józefa Kuczyńskiego, kolegi z lat szkolnych oraz Władysława Kościelniaka. Gromadził również w latach 50-tych materiały do stworzenia cyklu rysunków kaliskich. Planu nie udało się zrealizować. Pozostał natomiast szkicownik z widokami miasta nad Prosną, zdeponowany w Centrum Grafiki i Rysunku im. T. Kulisiewicza - Oddziale Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej.

Podczas II wojny światowej T. Kulisiewicz przebywał w Krakowie – rodzinnym mieście swojej żony. W Warszawie, w czasie Powstania Warszawskiego spłonęła jego pracownia wraz z wyposażeniem, w tym 70. matrycami drzeworytniczymi.

Powojenny okres to dla Tadeusza Kulisiewicza czas niełatwy. Wówczas, aktywność tego wybitnego Twórcy determinowało nakładanie się: sytuacji społeczno – politycznej, spustoszeń dokonanych w kulturze i środowisku przez okupanta, a także nieprzeciętny talent. Wówczas też wiele podróżował, zwiedzając m.in.: ZSRR, Chiny, Indie, Meksyk, Brazylię, Kubę. Bywał też w krajach europejskich. Swoje prace wystawiał w galeriach krajowych i zagranicznych, wiele rysunków i grafik wzbogaciło prywatne i publiczne kolekcje sztuki na całym świecie. Dalekie podróże owocowały powstaniem znakomitych cyklów, takich jak: „Rysunki z Indii” (1956), „Rysunki z Meksyku” (1957, 1959), „Rysunki z Brazylii” (1963/64). Efektem kontemplacji twórczej T. Kulisiewicza był zbiór ilustracji do esejów Jana Parandowskiego „Godzina śródziemnomorska” (1970). Artysta wykonał również prace plastyczne na życzenie ówczesnych władz. Przykładem tego są serie: „Żołnierze rewolucji” oraz „Bojownicy o wolność i demokrację” z lat 50-tych.

W latach 1945-1969 T. Kulisiewicz zatrudniony był w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 1946 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1950 roku wręczono mu nominację na profesora zwyczajnego.

Poza wymienionymi wcześniej, T. Kulisiewicz otrzymywał w kolejnych latach wiele prestiżowych nagród na forum ogólnopolskim, jak i międzynarodowym. Uhonorowano go np: nagrodą UNESCO podczas XXVII Międzynarodowego Biennale Sztuki w Wenecji (1954), Grand Prix w dziedzinie rysunku podczas VI Międzynarodowego Biennale Sztuki Współczesnej w Sao Paulo (1961), złotym medalem na Międzynarodowej Wystawie Książki i Sztuki Edytorskiej w Lipsku za ilustracje do „Matki Courage” B. Brechta, złotym medalem II Międzynarodowego Biennale Grafiki we Florencji (1970).

Od 1955 roku był T. Kulisiewicz członkiem korespondentem Niemieckiej Akademii Sztuki w Berlinie. Osiem lat później, przyznano Kaliszanieinowi członkostwo honorowe Akademii Sztuki we Florencji. Rodzinne miasto – Kalisz, z okazji osiemnastu wieków *Kalisii*, przyznało Tadeuszowi Kulisiewiczowi godność Honorowego Obywatela.

Artysta zmarł w Warszawie w wieku 89 lat (18.08.1988). Spoczął obok żony na wojskowych Powązkach. Pozostawił rodzinnemu miastu niewątpliwy splendor przypadający miejscu urodzin tak wybitnego Twórcy. W testamencie zapisał Kaliszowi wyposażenie warszawskiej pracowni, tj. meble, narzędzia graficzne i rysunkowe, unikatowy zbiór rzeźb prekolumbijskich, wyroby artystyczne i ludowe z różnych stron świata oraz 1500 oryginalnych rysunków i grafik, 38 szkicowników oraz archiwum dokumentów (korespondencja, fotografie). Zrekonstruowana pracownia jest dostępna w Centrum Rysunku i Grafiki imienia Artysty. Zasób tam zgromadzony odwiedzany jest przez miłośników sztuki T. Kulisiewicza,. Stanowi on ponadto doskonały materiał badawczy dla osób zajmujących się rozwojem plastyki polskiej w warunkach PRL, szczególnie w okresie powojennym.

*Prezydent
Miasta Kalisza
/.../
Grzegorz Sapiński*